

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen och 4 § i företags- och organisationsdatalagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen och 4 § i företags- och organisationsdatalagen (RP 151/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Jyri Oksanen, arbets- och näringsministeriet
- polisinspektör Tuomas Pöyhönen, Polisstyrelsen
- chef för juridiska ärenden Noora Kallio, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
- ledande expert Kari Aaltonen, Skatteförvaltningen
- jurist Mika Paasikallio, Patent- och registerstyrelsen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- centralkriminalpolisen
- Finanssiala ry
- Finlands Advokatförbund
- Finlands näringsliv rf.

Inget yttrande av

- Finlands Revisorer rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att handelsregisterlagen och företags- och organisationsdatalagen ändras.

Lagarna föreslås få bestämmelser om att EU-medlemsstaternas gränsöverskridande informationsutbyte i systemet för sammankoppling av register utökas mellan EU-medlemsstaterna. Patent- och registerstyrelsen ska föra in ett aktiebolag eller en filial i handelsregistret inom fem vardagar från det att en elektronisk anmälan gjordes. De föreslagna ändringarna gäller organiseringen av Patent- och registerstyrelsens verksamhet. Den ska organiseras på det sätt som förutsätts i

Betänkande EkUB 32/2021 rd

Europaparlamentets och rådets direktiv om användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt och i Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Detta gäller till den del det i det senare direktivet är fråga om sammankoppling av register som gäller verkliga förmanstagare.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens syfte och huvudsakliga innehåll. Nya bestämmelser föreslås bli införda för att öka informationsutbytet mellan registren i EU:s medlemsstater. Ett centralt element är att det föreskrivs om en maximitid för handelsregistermyndigheten (Patent- och registerstyrelsen) att registrera ett aktiebolag eller en filial i registret.

En annan viktig punkt för att förbättra informationsutbytet är skyldigheten för registermyndigheten att se till att handlingar och uppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 om vissa aspekter av bolagsrätten (bolagsrättsdirektivet) görs tillgängliga via systemet för sammankoppling av register.

Ekonomiutskottet välkomnar förslaget och tillstyrker propositionen utan ändringar, men med följande anmärkningar.

Behandlingstider. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att digitalisera den offentliga förvaltningens tjänster och att utveckla företags- och organisationsdatasystemet. Det måste gå att bilda ett aktiebolag samt anmäla, bevara och kontrollera ändringar av olika slag och uppgifter om sammanslutningars förmanstagare via ett elektroniskt system.

Den maximala tiden för att registrera uppgifter om teckning av andra bolag än aktiebolag och filialer är relativt lång i förhållande till behoven i ett samhälle som håller på att digitaliseras. I en fortsatt beredning av lagstiftningen bör det utredas om en behandlingstid på fem dagar kan tillämpas i större utsträckning än vad som nu föreslås. Utskottet anser att en kortare behandlingstid för anmälningar i företags- och organisationsdatasystemet kan förhindra att företag missbrukas i brottsligt syfte och att kampen mot den svarta sektorn på så sätt kan effektiviseras.

Anmälningsskyldighet. Enligt 3 kap. 3 § 2 mom. 3 punkten i lagen om penningtvätt (444/2017) ska den rapporteringsskyldiga kontrollera, upprätthålla och bevara uppgifter om juridiska personers fullständiga adress på hemorten och det huvudsakliga affärsstället, om den avviker från adressen på hemorten. Skyldigheten är ovillkorlig, gäller alla rapporteringsskyldiga och omfattar alla juridiska personer som är kunder hos de rapporteringsskyldiga. Den inbegriper inte någon möjlighet till riskbaserad prövning. Skyldigheten ska fullgöras oberoende av om kundförhållandet är förknippat med en risk.

Betänkande EkUB 32/2021 rd

Ekonomiutskottet konstaterar att den rapporteringsskyldiga enligt 3 kap. 1 § 1 mom. i lagen om penningtvätt inte får upprätta ett kundförhållande, utföra en affärstransaktion eller upprätthålla ett affärsförhållande, om ett kundföretag vägrar eller försummar att lämna uppgifter. Ett centralt problem för de rapporteringsskyldiga i den här regleringen är att de adressuppgifter om hemorten och det huvudsakliga affärsstället som paragrafen kräver inte finns att tillgå i offentliga register eller ens nödvändigtvis i kommersiella informationskällor, utan de måste tillhandahållas av kunden. Problemet med en juridisk person som är kund är att den också under kundrelationen blir tvungen att svara på flera rapporteringsskyldigas särskilda begäranden om information.

Med beaktande av detta är det klart att den administrativa bördan kommer att vara betydande både för de rapporteringsskyldiga och för deras kunder så länge behandlingen av begäranden av information inte kan automatiseras. Också automatiserad behandling av begäranden om information kostar pengar. I beredningen av ny lagstiftning om skyldigheter i kampen mot den svarta sektorn och brottslighet är det enligt utskottet viktigt att lyfta fram kravet att all insamling av uppgifter måste ha ett förnuftigt och konkret mål och syfte för att skyldigheterna ska vara berättigade.

Avslutningsvis. E-tjänster och automatisk behandling av uppgifter kräver att personer identifieras på ett tillförlitligt sätt. Det otillfredsställande nuläget får större relevans i gränsöverskridande situationer. Om en person inte har en finländsk personbeteckning kan han eller hon inte identifiera sig i e-tjänsterna. Å andra sidan undanröjer inte heller den finländska personbeteckningen problemet, om personen använder ett utländskt identifieringsverktyg. Då kan den finländska personbeteckningen nämligen inte användas i e-tjänster.

Problemet med gränsöverskridande elektronisk identifiering, alltså avsaknad av personbeteckning som krävs för automatisk behandling, kan inte lösas med hjälp av bestämmelserna i den aktuella propositionen. Enligt uppgifter till ekonomiutskottet pågår det inom statsrådet flera utvecklingsprojekt för identifiering av fysiska personer och e-tjänster. Ekonomiutskottet välkomnar lösningar som ger dem som har kontakt med myndigheterna ett tillförlitligt identifieringsverktyg, en personbeteckning eller någon annan identifikationskod som kan användas vid identifiering av personer för att möjliggöra automatiserad ärendehantering.

Ekonomiutskottet påminner om att man, trots de positiva sidorna med digital utveckling, måste komma ihåg att samhället inte kan utvecklas uteslutande på de villkor som gäller för personer som kan hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen. Kontakter med myndigheterna måste också i fortsättningen vara tillgängliga för medborgarna med andra medel än digitala verktyg.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 151/2021 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 32/2021 rd

Helsingfors 16.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Joakim Strand sv
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.